

Kinnitan
Karmen Selter
Kehtna KHK direktor
/digiallkiri/

Veoautojuhi alusõppega ametikoolitus

Õppekava nimetus: Veoautojuhi alusõppega ametikoolitus
Õppekavarühma nimetus: Transporditeenused
Õppekava koostamise alus: Autoveoseadus § 36 lõige 1 Täiskasvanute koolituse seadus MTM määrus nr 29 „Autojuhi ameti- ja täienduskoolituse kord, koolituse õppekavad, nõuded autojuhi koolituse korraldamise õppekavale ja õppekava koostamisele, nõuded autojuhi teadmiste ja oskustele ning pädevustunnistuse vorm ¹ “
Koolitaja: Kehtna Kutsehariduskeskus
Sihtrühm: Tulevased autojuhid, kes soovivad alustada töötamist kutseliste veoautojuhtidena
Eesmärk: Kutselisele autojuhile vajalike teadmiste, oskuste omandamine ning ettevalmistus iseseisvaks tööks
Õppe sisu: Õppekava läbinu vastab veoautojuhi teadmiste, oskuste ja käitumise kvalifikatsiooninõuetele, mis on esitatud MKM määruse nr 29 paragrahvides 9 ja 10.
Koolituse maht: 280 õppetundi, millest vähemalt 20 õppetundi on sõiduõpet ja 40% õppepraktikat
Õpingute alustamise tingimused: <ol style="list-style-type: none">1) vastu võetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ artikli 12 kohaselt Eestis alalist elukohta omav Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik või isik, kellel on tähtajaline elamisõigus või -luba, pikaajalise elaniku elamisõigus või alaline elamisõigus2) taotleb esmakordselt ametikoolituse pädevustunnistust <p>Veoautojuhi alusõppega ametikoolitusele võib lisada B-kategooria mootorsõidukijuhi juhtimisõiguse omandamise vastavalt liikluseaduses sätestatud mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimustele ja korrale ning kooli õppekavale. Kui ametikoolituse raames omandatakse B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus või kui õppima asumisel ei ole isik läbinud juhi esmaõppe lõppastme koolitust, tuleb see läbida koolituskursuse jooksul.</p>

Ametikoolituse võib läbi viia ühendkoolitusena, kus veoautojuhi alusõppega ametikoolitusele lisandub C-kategooria ja CE-kategooria auto koolituse maht. Ühendkoolituse raames taotletava kategooria mootorsõidukijuhi koolitus toimub vastavalt liikluseaduses sätestatud mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimustele ja korrale ning kooli õppekavale.

Alusõppega ametikoolitusel osalemiseks esitab isik koolitajale:

- 1) juhiloa või esmase juhiloa, kui see on isikule väljastatud
- 2) isikut tõendava dokumendi
- 3) õpitavate kategooriate mootorsõidukijuhi tervisetõendi

Õppevormid:

Teoriaõpe (loeng, praktikum), sõiduõpe, praktika ettevõttes, iseseisev õpe

Lektorid:

- 1) valdavad õpetatava õppeaine aluseid;
- 2) omavad kõrgharidust või üldkeskharidusel põhinevat keskeriharidust;
- 3) omavad vähemalt üheaastast õppeaine profiilile sobivat töötamise või õpetamise kogemust viimase kümne aasta jooksul;
- 4) on viimase viie aasta jooksul osalenud õpetatavas valdkonnas erialasel täienduskoolitusel kestusega vähemalt kuus akadeemilist tundi;
- 5) autovedude korralduse lektor on viie aasta jooksul osalenud ülikoolis või rakenduskõrgkoolis erialasel täienduskoolitusel kestusega vähemalt 26 akadeemilist tundi.

Koolituse läbiviimisesse võidakse kaasata eeltoodud nõuetele mittevastavat spetsialisti lähtuvalt õppekavas oleva õppeaine eesmärgist.

Õppematerjalide loend:

Liikluseadus

Autoveoseadus

Liikluskindlustuse seadus

MKM määrus nr 29 „Autojuhi ameti- ja täienduskoolituse kord, koolituse õppekavad, nõuded autojuhi koolituse korraldamise õppekavale ja õppekava koostamisele, nõuded autojuhi teadmiste ja oskustele ning pädevustunnistuse vorm¹“

MKM määrus 42 „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele“

Sõiduõppel kasutatavate autode kasutusjuhendid

Lektorite poolt ettevalmistatud esitlused

Õppeklass, õppesõiduk ja õppeväljak:

Õppeklass, sõiduõppel kasutatav veoauto ja õppeväljak vastavad MKM määruses nr 54

„Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja

õppesõidukitele“ esitatud nõuetele

Nõuded õpingute lõpetamiseks:

Ametikoolitus lõpeb teoreetiliste teadmiste ja praktiliste tööde eksamiga

Väljastatavad dokumendid:

Koolitaja esitab asjaomases Transpordiameti veebikeskkonnas autenditult hiljemalt üks päev pärast eksami toimumist õppekava läbinud ja eksami sooritanud isikuteksamiprotokoll

Õppetöö korralduslikud alused:

1. Teooria- ja sõiduõppe ning õppepraktika tunni kestus on 45 minutit.
2. Ühel õppepäeval ei tohi toimuda rohkem kui üheksa õppetundi ja seitsme päeva jooksul rohkem kui 45 õppetundi.
3. Teooriaõppel kasutatakse aktiveerivat loenguvormi, rühmatööd ja/või praktikumi.
4. Iseseisev õpe on täiendav teooria õpe, mis ei kuulu kohustuslike teooria tundide hulka ning mille teemad ja mahud määrab koolitaja vajadusel.
5. Sõiduõpe toimub sama kategooria sõidukiga, mille osas pädevust omandatakse.
6. Sõiduõppel, mis toimub koolitaja sõidukiga ja viib läbi vastava kategooria juhtimisõigust omav lektor, tohib õpetada korraga ainult ühte õpilast.
7. Sõiduõppe tundide alguse ja koha lepib õpilane lektoriga eelnevalt kokku lektorile sobivaks ajaks.
8. Sõiduõppel peab õpilasel kaasas olema kooli poolt väljastatud õpingukaart ja isikut tõendav dokument. Lektor täidab õpingukaardi asjakohaselt, sealhulgas iga sõiduõppe tunni lõpus märgib lektor õpingukaardile hinnangu õpilase oskuste kohta ning sissekannete õigsust kinnitavad õpilane ja õpetaja oma allkirjaga.
9. Sõiduõppel arendatakse eelkõige ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu oskust, sõiduki valitsemist erinevates teoludes, vahelduvates ilmastikutingimustes valge ja pimedaja ajal ning oskust vähendada kütusekulu.
10. Kokkulepitud sõiduõppe tunnist mitteosalemisest on õpilane kohustatud teatama lektorile vähemalt 24 tundi ette.
11. Saavutamaks paremaid õpiväljundeid on lektoril õigus, arvestades tunni kulgu ja õpilase aktiivsust tunnis, kõrvale kalduda konkreetse tunni teemast jäädes kogu õppekavas käsitlemist leidvate teemade piiridesse tingimusel, et kogu õppekava teemad on läbitud ettenähtud mahus.
12. Koolitaja võib arvestada isiku poolt koolitaja või mõne teise koolitaja juures eelnevalt läbitud õppeainega ja sellest tulenevalt vähendada ametikoolituse mahtu. Arvesse võetak õppeaine ei tohi olla läbitud rohkem kui viis aastat enne ametikoolituse algust.
13. Õppepraktika, mis toimub õppekursuse ajal, sooritab õpilane kooskõlastatult koolitajaga praktikaettevõtja juures, kes omab tasulise veoseveo tegevusluba. Praktika läbimise kohta tuleb õpilasel täita praktikapäevikut.
14. Ametikoolitus lõpeb teoreetiliste teadmiste ja praktilise töö eksamiga, mille eesmärgiks on selgitada objektiivselt välja õppija teadmised, oskused ja hoiakud töötamiseks iseseisvalt kutselise veoautojuhina.
15. Eksami võtab vastuksamikomisjon, mille koosseisu määrab koolitaja ametikoolituse lektoritest. Eksamikomisjoni koosseisu peab koolitaja kutsuma lisaks autovedajate ametiliitude, transporditöötajate ametiühingu ja Transpordiameti esindaja. Eksamil rakendatakse hindamissüsteemi põhimõttel – „sooritas”, „ei sooritanud”.
16. Peale teoreetiliste teadmiste ja praktilise töö eksamiga edukat sooritamist tekib isikul õigus saada Transpordiametist pädevustunnistus või vastav kirje juhiloale.

Veoautojuhi alusõppega ametikoolituse struktuur, õppemahud ja lektorid

Jk. nr.	Teema nimetus	Tunnid				Lektorid
		Loeng	Praktikum	Praktika	Kokku	
1.	Autovedude korraldus	16	4		20	A. Kuivkaev Ü. Kannelmäe M. Reino
2.	Transpordi infrastruktuuri arengusuunad	8			8	Ü. Kannelmäe T. Reino M. Reino
3.	Veoautojuhi õigused, kohustused ja vastutus. Kindlustused	12			12	A. Kuivkaev T. Reino M. Reino
4.	Veoautojuhi amet	16	8		24	A. Kuivkaev T. Reino M. Reino
5.	Ökonoomsed ja keskkonnasõbralikud veoautod	24	8		32	A. Kuivkaev M. Reino
6.	Veoautojuhi digipädevus		12		12	G. Metsma M. Reino
7.	Liiklusreeglid kaitsliku sõidustiili kujundamiseks	16			16	M. Reino T. Reino
8.	Liikluspsühholoogia ja -ohutus	8			8	M. Reino T. Reino
9.	Praktika ettevõttes			112	112	Ü. Kannelmäe Ü. Randmaa
10.	Praktika kaitsmine	8			8	T. Reino A. Kuivkaev Ü. Kannelmäe M. Reino
11.	Sõiduõpe			20	20	M. Reino A. Klandorf T. Reino
12.	Ametikoolituse eksam	2	6		8	Komisjon
	Kokku	110	38	132	280	

Veoautojuhi alusõppega ametikoolituse teemade õpiväljundid

1. Autovedude korraldus

Õpilane teab:

- 1) autovedude olemust, partnerite ja kontaktisikute erinevaid nõudmisi ja ootusi, autovedude tähtsust vedude üldises mahus, autoveo liikide iseärasusi riigisisel, rahvusvahelisel, oma kulul korraldataval veol ja veol tasu eest ning autovedudel kasutatavaid ettevõtlusvorme ja nende erisusi
- 2) autoveo tegevusalale juurdepääsu ning tegevusalal tegutsemise nõudeid

- 3) välislepinguid ning neist tulenevaid piiranguid, vedaja vastutust autoveo korraldamisel ja veolubade süsteemi
- 4) logistika ja transpordiökonomika aluseid
- 5) autovedudel valitsevaid ohte ning ohu ennetamise põhimõtteid
- 6) järelevalveametite õigusi ja tehnoloogilise läbiviimise nõudeid
- 7) autojuhi koolituse, lähetamise ning sõidu- ja puhkeaja planeerimise ja arvestamise valdkonnaga seonduvaid nõudeid
- 8) veoseveo korraldust reguleerivaid õigusakte, erinevaid veoliike ja veoseveol nõutavaid dokumente, nende tähendust ja täitmist autojuhile vajalikus ulatuses
- 9) erinevusi Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vedudel, tollipiiride ületamisel
- 10) pakendite liigitust, kasutatavaid materjale, märgistamist, mõõtmeid ja kasutamise korda
- 11) konteinerite, kaubaaluste ja paakide kasutamise reegleid tükikaupade, puistekaupade, gaasiliste ainete ja vedelike veol
- 12) veoste laadimise, kinnitamise ja katmise põhimõtteid ja nõudeid erinevatel vedudel, sobiva sõiduki valiku põhimõtteid ja nõudeid lähtuvalt veose liigist ja kujust ning erinevat liiki ja kujuga veoste kinnitamise ja toestamise võtteid
- 13) enamkasutatavate kinnitus- ja katmisvahendite liigitust ja kasutamise nõudeid
- 14) kiirestiriknevate toidukaupade veoga seonduvaid erinõudeid
- 15) suuremõtmelise ja raskekaalulise autoveo erinõudeid, nõudeid sõidukile ja selle tähistamisele, veoteele ning dokumentidele
- 16) veoseveoks ettenähtud sõiduki lubatud mõõtmeid ja masse ning nende mõõtmise või määramise põhimõtteid
- 17) ohtliku veose mõistet ja ohtliku veose veo erikorra üldpõhimõtteid.

Õpilane oskab:

- 1) kasutada autojuhi töös vajalikul tasemel mehaanilise ja digitaalse andmesalvestusega sõidumeerikut, salvestada sõidumeerikus nõutavaid andmeid, teha digitaalse andmesalvestusega sõidumeerikust väljatrükke ja sisestada sellesse vajalikke andmeid ning kanda sõidumeeriku salvestuslehele või väljatrükile käsitsi kandeid
- 2) kasutada teekonna planeerimiseks ja valimiseks kaarte ning tehnilisi vahendeid, lugeda kaartidel ja tehnilistes vahendites kasutatavaid tähiseid ja tingmärke
- 3) paigutada veose laadimisel veos ohutult, ühtlaselt ja tasakaalustatult, et vältida lubatud mõõtmete ja masside ületamist, auto ebastabiilset koormist ning veose ohtlikku paigutust
- 4) valida ja kasutada sobilikke kinnitus- ja katmisvahendeid peamiste veosegruppide nõuetekohaseks kinnitamiseks ja katmiseks
- 5) arvutada veose kinnitusvahendite nõutavat tugevust ja kinnitusvahendite arvu sõltuvalt saadetise massist ja mõõtmetest
- 6) täita veoseveol erivedude nõuetest ning välislepingust tulenevaid nõutavaid dokumente elektrooniliselt ja paberil autojuhile vajalikus ulatuses.

2. Transpordi infrastruktuuri arengusuunad

Õpilane teab:

- 1) kaasaegset transpordi infrastruktuuri ja selle arengu suundasid
- 2) kasutajakeskse ja inimsõbralik transpordi olemust
- 3) transpordi konkurentsivõime parandamise võimalusi

Õpilane oskab:

- 1) selgitada transpordiliikide vahelise osakaalu muutumisi rohepöörde valguses

3. Veoautojuhi õigused, kohustused ja vastutus. Kindlustused.

Õpilane teab:

- 1) töölepingu ja muu võlaõigusliku lepingu alusel töötamise nõudeid, poolte õigusi ja kohustusi, erinevat tüüpi lepingute sõlmimist, muutmist, lõpetamist, tööaja ja -tasu arvutamise erisusi, kinnipeetavaid makse ning võimalikke hüvesid;
- 2) autojuhi tsiviil- ning karistusõigusliku vastutusega seonduvaid nõudeid autojuhile vajalikus mahus ning autojuhi rikkumiste mõju vedaja tegevusele.
- 3) autojuhi õigusi, kohustusi ja vastutust veoste laadimisel, kinnitamisel ja katmisel.
- 4) tööohutuse ja töökaitsega seotud poolte õigusi, kohustusi ja vastutust;
- 5) autovedudel kasutatavaid kindlustusi

4. Veoautojuhi amet

Õpilane teab:

- 1) tööõnnetuse põhjuseid teel, laadimisel ja sõiduki hooldamisel, riskitegureid, tööõnnetusega seotud lisaohte, tööõnnetuse ennetamise põhimõtteid ning vajalikke tegevusi õnnetuse toimumisel
- 2) autojuhi terviseriski põhjuseid, sealhulgas stress, müra, vibratsioon, saastatud õhk, pikka aega istumine, töö- ja puhkeaja nõuete eiramine, tavatud tööajad, muutuvad ilmastikutingimused
- 3) juhi töökoha ergonoomiat ja valedest töövõtetest tulenevaid ohte.

Õpilane oskab:

- 1) ennetada ja ära hoida autovedudel valitsevaid ohte, sealhulgas kuritegevust ning ebaseaduslike sisserändajate vedu
- 2) koostada tööõiguse valdkonnaga ja oma ametialaga seonduvad avaldusi ja dokumente
- 3) käituda õigesti tööõnnetuse korral, ennetada õnnetusest tulenevalt lisaohu, kutsuda abi
- 4) rakendada juhi töökoha ergonoomia põhimõtteid ning õigeid töövõtteid
- 5) lahendada tüüpilisemaid probleemseid olukordi tellijate, saajate, järelevalve ja teiste autojuhiga peamiselt kokku puutuvate isikutega.

5. Ökonoomsed ja keskkonnasõbralikud veoautod

Õpilane teab:

- 1) veoautode tehnilise arengu suundasid parandamiseks nende ökonoomsust ja keskkonnasõbralikkust
- 2) veoauto põhiagregaatide ja süsteemide tööpõhimõtteid, kasutamise piiranguid, sagedamini esinevaid rikkeid ning nende kõrvaldamise viise
- 3) veoauto põhiagregaatidele, süsteemidele, varustusele ning sõidumeerikule ja kiiruspiirikule kehtestatud tehnonõudeid
- 4) veoauto mõõtmetest tulenevaid ohte, eelkõige seoses vähekaitstud liiklejatega.

Õpilane oskab:

- 1) kasutada veoauto põhiagregaatide ja süsteemide nõuetekohaselt, optimaalselt ja rikkeid ennetavalt ning oskama arvestada nende kasutamise piiranguid
- 2) diagnoosida veoauto põhiagregaatides ja süsteemides esinevaid rikkeid, leida rikete põhjused ning võimalusel neid kõrvaldada

- 3) valida ja monteerida nõuetekohaseid rehve sõltuvalt teekonnast, veoauto massist, kiirusest ja otstarbest
- 4) hinnata sõiduki tehnonõuetele vastavust enne teeliiklusesse asumist.

6. Autojuhi digipädevus

Õpilane oskab:

- 1) suhelda teistega, kasutades sobivaid digitehnoloogiaid, sh välksõnumeid (nt Messenger), e-posti, videokõnet
- 2) kasutada tekkida võivate probleemide lahendamiseks sobivaid digivahendeid ja võtteid
- 3) kaitsta oma privaatsust
- 4) kasutada veoautojuhile nõutaval määral Word, Excel ja PowerPoint

Õpilane teab:

- 1) digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme
- 2) digikeskkonna võimalikke ohtusid.

7. Liiklusreeglid kaitsliku sõidustiili kujundamiseks

Õpilane teab:

- 1) sujuva, ohutu, riske vältiva ning keskkonda säästva sõiduviisi põhimõtteid
- 2) erinevates tee- ja ilmastikuoludes sõitmise põhimõtteid, ohutust mõjutavaid tegureid ning ohu ennetamise põhimõtteid
- 3) ametialal esinevaid peamisi liiklusõnnetuse põhjuseid, õnnetusega seotud lisaohu ning vajalikke tegevusi õnnetuse toimumisel.

Õpilane oskab:

- 1) ennetada enda ja teiste võimalike vigu
- 2) juhtida autot ohutult, sujuvalt ja ökonoomselt ning rakendada õigeid juhtimisvõtteid
- 3) valitseda sõidukit ohutult erinevates tee- ja ilmastikuoludes
- 4) käituda õigesti liiklusõnnetuse korral, ennetada õnnetusest tulenevalt lisaohu, kutsuda abi, vormistada vajalikke dokumente
- 5) võtta arvesse sõiduki mõõtmetest tulenevaid ohtusid, eelkõige seoses vähekaitsitud liiklejatega
- 6) ära tunda võimalikke ohtlikke olukordi ning oskama käituda nendes olukordades.

8. Liikluspsühholoogia ja -ohutus

Õpilane teab:

- 1) veoautojuhi tööks vajalikke põhiteadmisi liikluspsühholoogias ning autojuhi tööd mõjutavaid tegureid, sealhulgas isiksuse eripärad, väsimus, stress, alkohol, narkootikumid, erinevad haigused
- 2) kuidas saab vältida liikluses ohuolukorda sattumist
- 3) suhtlemispsühholoogia ja suhtlemise põhialuseid ning klienditeeninduse põhimõtteid ja häid tavasid, tüüpilisemaid probleemseid olukordi liikluses, probleemsete olukordade lahendamise viise ja meetodeid.

Õpilane oskab:

- 1) oma käitumisega tõsta ettevõtte mainet, mõista autojuhi ameti olemust, eesmärki, tegevus- või ametiala tavasid ja praktikat ning arvestada oma ametitegevuses partnerite ja klientidega suhtlemisel nende huvide ja õigustega
- 2) arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele veoautojuhina ning mõista erineva käitumisega kaasnevaid tagajärgi;
- 3) hinnata ja endas arendada liikluskultuuri (olukorra ettenägemise võimet, arukust, otsustus- ja vastutusvõimet).

9. Praktika ettevõttes

Õpilane peab:

- 1) täitma praktika läbimise kohta praktikapäevikut, mis peab sisaldama järgmisi andmeid:
 - õppepraktika läbimise aeg ja koht
 - praktikaettevõtja nimi
 - praktikaettevõtja veoseveo veokorraldusjuhi ametipädevuse tunnistuse koopia
 - õppepraktika maht
 - õppepraktika käigus täidetud ülesannete kirjeldus
 - praktikaettevõtja veoseveo veokorraldusjuhi hinnang praktika läbimisele
 - praktikaettevõtja veoseveo veokorraldusjuhi, koolitaja esindaja ja õpilase allkiri.

Õpilane oskab:

- 1) vaadelda ja analüüsida veoautojuhi töö praktilisi tegevusi ning siduda seda õpituga

10. Praktika kaitsmine

Praktika kaitsmise eesmärk on arendada õpilases esinemise ja suhtlemise oskust

Õpilane peab:

- 1) analüüsima praktika käigus saadud teadmisi ja kogemusi
- 2) analüüsi tulemustest koostama praktika lühikokkuvõtte
- 3) sooritama rühmakaaslastele ja lektoritele esitluse pikkusega 5-7min praktika kokkuvõttest olles eelnevalt esitluse vormistanud PowerPointis
- 4) olema valmis vastama ettekande põhjal tekkida võivatele küsimustele

Õpilane oskab:

- 1) hinnata rühmakaaslaste esitlusi
- 2) vajadusel esitada küsimusi rühmakaaslaste esitluste kohta

11. Sõiduõpe

Õpilane oskab:

- 1) rakendatakse praktikas säästliku ja kaitsliku sõidu ning liiklusohutuse põhimõtteid
- 2) juhtida veoautot ohutult, sujuvalt ja ökonoomselt ning rakendada õigeid juhtimisvõtteid
- 3) ära tunda võimalikke ohtlikke olukordi ning oskama käituda nendes olukordades
- 4) arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina ning mõista erineva käitumisega kaasnevaid tagajärgi
- 5) valitseda sõidukit viisil, kus keskkonnajalajalg oleks väiksem
- 6) ühendada nõuetekohaselt vedukit haagisega, teades vedukit ja haagist ühendavate juhtmete ja nende pistikute ehitust
- 7) kasutada talvistes teoludes täiendavaid ohutusvahendeid

12. Ametikoolituse eksam

Õpilane teab:

- 1) teoetiliste teadmiste eksamil vähemalt 70% ulatuses õigeid vastuseid viiekümnele valikvastustega küsimustele, mis hõlmavad kõiki õppekavas olevaid teemasid.

Õpilane oskab:

- 1) praktilise töö eksamil lahendada vähemalt kolme koolitaja poolt valitud veoautojuhi tööga seonduvat praktilist ülesannet, millede teemad on järgmised:
 - liiklusreeglid ja liikluspsühholoogia
 - veoseohutus
 - teekonna planeerimine ja tasu maksmine
 - sõidumeeriku kasutamine
 - autojuhi tööohutus ja ergonoomia
 - harjutused õppeväljakul või õigete juhtimisvõtete kasutamine liikluses
 - sõiduki põhiagregaatide, süsteemide või varustuse kasutamine.

Koostaja: Tiit Reino
Kehtna KHK autokooli koordinaator
tiit.reino@kehtna.edu.ee